

Undertext till bildspel valideringshandledarmodul

*Utbildningen vänder sig till dig som **har den grundläggande handledarutbildningen** och ska **fördjupa dina kunskaper** som handledare inom vård och omsorg*

Utbildningen baseras på kursen Vårdpedagogik och handledning 100 gyp, Vård- och omsorgscollege riktlinjer för handledning samt Skolverkets webbaserade handledarutbildning. Allt innehåll finns i den litteratur som är framtagen för kursen och länkar som det hänvisas till kan ge ytterligare information.

Bild 1

-

Bild 2

- Utbildningen vänder sig till dig som har den grundläggande handledarutbildningen och ska fördjupa dina kunskaper som valideringshandledare inom vård och omsorg
- Utbildningen är framtagen av Vård- och omsorgscollege som har riktlinjer kring handledning i syfte att få en samsyn och likvärdighet av utbildningen
- Pedagogiken i den här utbildningen syftar till att ge handledaren kunskaper och verktyg för att handleda validander

Bild 3

Nu befinner du dig på valideringsdelen inom påbyggnadsutbildningen som bygger på grundutbildningen. Det finns fyra påbyggnadsmoduler varav denna är en av dem.

Översikt av handledarmoduler

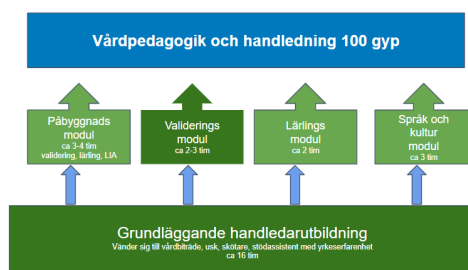

Bild 4

Innehållsförteckning

- Vad är validering?
- Riktlinjernas innehåll för validering

- Kunskapssyn
- Valideringsprocessen
- Skillnaden mellan APL och validering
- Valideringshandledarens uppdrag
- Tvåpartssamtal och trepartssamtal
- Praktiska bedömning

Bild 5

Vad är validering?

Validering definieras och beskrivs i skollag (2010:800)20 kapitlet 42 § skollagen och proposition 2021/22:123 Validering för kompetensförsörjning och livslångt lärande, sidan 41-42 lagtext på följande sätt:

“validering avser en strukturerad process som innehåller en fördjupad kartläggning och en bedömning som syftar till ett erkännande av en persons kunnande, oberoende av hur det förvärvats. Kunnande kan ha förvärvats såväl genom formell utbildning som genom informellt och icke-formellt lärande.”

Vid en validering ges validanden möjlighet att visa och få sitt kunnande bekräftade. När kunnande identifieras och bedöms kan dessa värderas och erkännas. När de synliggjorda kunnanden blir dokumenterade får de ett formellt värde genom ett betyg eller intyg. Valideringen sker både teoretiskt och praktiskt utifrån gymnasiekursernas ämnesmål, kunskapskrav och det centrala innehållet.

Valideringsprocessen ska vara anpassad och kombinerad på lämpligt sätt utifrån validandens behov och förutsättningar samt utifrån diskrimineringsgrunderna.

- Film [Om validering - YouTube](#)

Bild 6

Riktlinjerna bidrar till en **samsyn** kring validering i Vård- och omsorgscollege och att det sker på ett **likartat** och **kvalitetssäkrat** sätt genom att:

- Synliggöra och erkänna validandens kunnande
- Anpassa innehållet i en utbildning och förkorta studietiden
- Utgå från individens behov och förutsättningar
- Validand har tillräckligt kunnande
- Yrkeslärare med ämneskunskaper
- Valideringshandledare handledarutbildningen steg 1+2
- Praktisk validering reell miljö, arbetsplatsliknande miljö

Läs mer om riktlinjer för validering på <https://www.vo-college.se/>

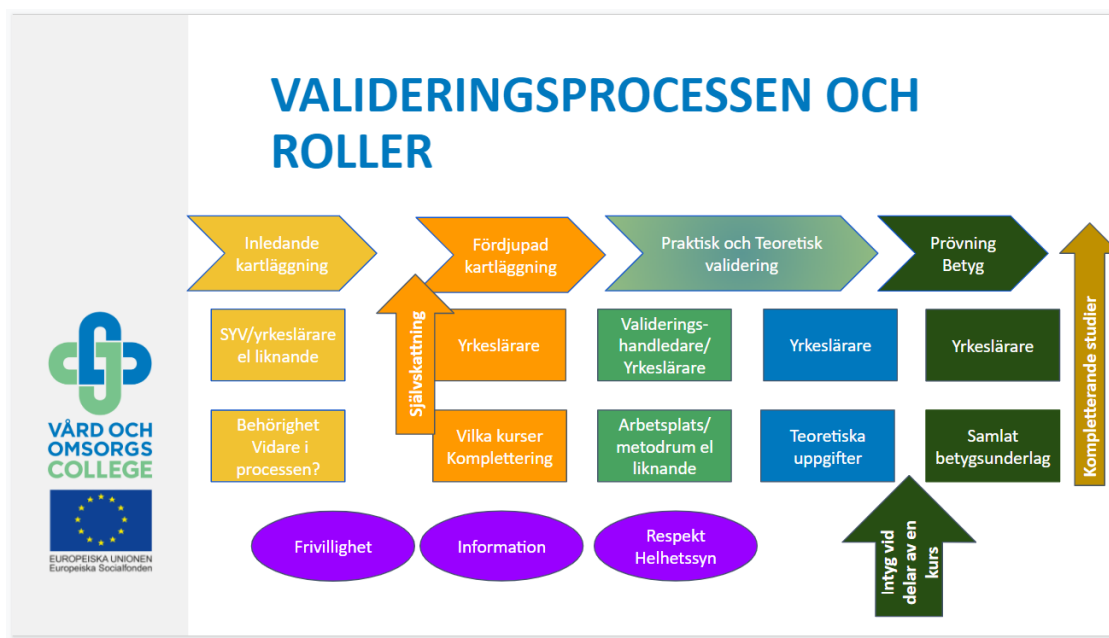
Bild 7

Metodmaterialet utgår ifrån kunskapssynen det livslånga och det livsvida lärandet. Det innebär att personer lär sig genom arbete, studier, fritidsintressen, kurser och på många andra sätt. All kunskap har ett värde och hur man har tillskansat dig detta kunnande är av mindre betydelse. Med andra ord genereras kunnande via formellt och informellt lärande men också via icke-formellt lärande. [Det livslånga och livsvida lärandet \(skolverket.se\)](http://skolverket.se)

Bild 8

Vi rekommenderar att varje deltagare först reflekterar kring vad man nyligen lärt sig med vad, hur och varför och sedan diskuterar ni i grupp kring hur det kan kopplas till kunskapssynen *det livslånga och livsvida lärandet*

Bild 9

Metodmaterialet är uppbyggt i en kartlägningsdel som övergår till en bedömningsdel vilken består av en praktisk och en teoretisk del. Den inledande kartläggningen ligger utanför valideringsprocessen då alla som ansöker till vuxenutbildningen har rätt till en inledande kartläggning.

Den praktiska delen utgår från reella arbetsuppgifter/situationer som kopplas till en eller flera olika kursers mål och kunskapskrav. I den praktiska bedömningen har vi kopplat kurserna till arbetsuppgifter. Detta innebär att när validanden uppvisar en arbetsuppgift kan det generera omdöme i en eller flera kurser. Det bygger på principen att en uppgift kan vara relevant i flera kurser men ska bara behöva uppvisas en gång.

Den teoretiska och praktiska delen är upplagda så att uppgifterna kan skräddarsys. Detta kan ske genom att ta bort de delar som validanden uppvisat i ett annat sammanhang, som exempelvis i den fördjupade kartläggningen eller i det trepartssamtal som skett under den praktiska delen.

Bild 10

Inledande kartläggning

Den översiktliga kartläggningen är helt och hållet utforskande. Det handlar om att synliggöra och dokumentera vad individen har för erfarenhet. Det kan vara dokument i form av formella betyg i relevanta gymnasiekurser, eller andra dokument från t.ex. arbetsgivare som visar individens kunskande. Relevant här kan också vara individens berättelse om fritidsaktiviteter, ideellt arbete etc.

Information till validand

I detta inledande skede är information om vad validering är och hur det går till en förutsättning för individens ställningstagande till att påbörja validering eller inte. En av grundstenarna i validering är att den bygger på frivillighet från validandens sida.

Självskattning

I samband med den översiktliga kartläggningen kan individen också få göra en självskattning. Syftet är att självskattningen ska tjäna som ett verktyg för att sätta igång individens reflektioner kring sina erfarenheter inom området. Individen ges på så sätt möjlighet att öka sin självinsikt och att få kunskap och förståelse om sitt tidigare lärande och vilket kunskande detta har lett till. Genom självskattningen förbereds individen på vad som kan komma att bedömas vid valideringen.

Bild 11

Fördjupad kartläggning

Målet med den fördjupade kartläggningen är att genom ett utforskande samtal identifiera vilket kunskande validanden har i förhållande till de relevanta gymnasiekurserna.

I dokumentet finns sju olika frågor som utgår ifrån olika praktiska moment i arbetet. Dessa frågor kan validanden ta del av och eventuellt själv svara på skriftligt. Yrkesläraren ska alltid gå igenom dessa frågor genom ett kartläggande samtal med validanden.

Bild 12

Bedömning

Bedömning sker både praktiskt och teoretiskt. I detta skede övergår processen till ett kontrollerande perspektiv där fokus ligger på att kontrollera och bedöma om och

i vilken grad validanden har kunnande i förhållande till kunskapskrav och centralt innehåll.

I de fall validandens kunnande inte motsvarar samtliga kunskapskrav i en kurs utfärdas intyg.

För att validanden ska få möjlighet att visa upp sin kompetens på ett rättvist sätt, är det av stor vikt att validanden får förståelse om betygssystemet (ämnesmål, kunskapskrav och centralt innehåll) och vad bedömning sker emot. Yrkesläraren ansvarar för detta.

Den praktiskt inriktade bedömningen genomförs i reell eller arbetsplatsliknande miljö. Yrkesläraren kan själv observera och föra dialog med validanden i förhållande till innehållet i mall Praktisk bedömning. Valideringshandledare ger sina omdömen om validandens kunnande i förhållande till mall Praktisk bedömning. Det är viktigt att vara införstådd med att en valideringshandledare aldrig sätter betyg. Omdömen från valideringshandledare utgör en del av det underlag som yrkeslärare använder för att sätta betyg och/eller intyg.

Under den praktiskt inriktade bedömningen ska yrkesläraren och/eller valideringshandledaren samtala och reflektera tillsammans med validanden. I detta sammanhang är det bra om validanden också dokumenterar sina reflektioner utifrån händelser och situationer i det dagliga arbetet. Validanden ges möjligheter att visa och få sitt kunnande bekräftat i en miljö av tillåtande och prövande karaktär. Validanden får möta och hantera arbetsuppgifter enligt mall Praktisk bedömning.

Yrkesläraren har tillsammans med valideringshandledaren och validanden under den praktiska valideringen ett trepartssamtal. Yrkesläraren leder dialogen som bland annat syftar till att yrkesläraren ska få ytterligare underlag för sin bedömning av validandens kunnande.

Bild 13

Teoretisk bedömning

Den teoretiska bedömningen innebär att validanden ska få möjlighet att visa sitt kunnande genom att koppla ihop teori och praktik.

Detta kan ske genom beskrivningar, dokumentation, reflektion, analys och fördjupade resonemang som tar sin utgångspunkt i praktiska situationer.

Den teoretiska valideringen sker i form av muntliga och/eller skriftliga uppgifter och genomförs av yrkesläraren, och kan ske både i samband med den praktiska bedömningen och vid andra tillfällen.

Validanden kan ges möjlighet att förbereda sig genom att få läsanvisningar till relevant litteratur eller annat studiematerial. Hur validanden uppvisar de teoretiska delarna utgår från validandens förutsättningar och behov. De teoretiska uppgifterna är upplagda så att yrkesläraren kan plocka bort de delar som validanden uppvisat i ett annat sammanhang.

Bild 14

Resultat av bedömningen

Efter genomförd praktisk och teoretisk bedömning utfärdas betyg och/eller intyg enligt gällande föreskrifter. Betygssättning ligger utanför, men i anslutning till, valideringsprocessen och sker i form av prövning utifrån den samlade dokumentation som skapats under valideringsprocessen. Yrkesläraren gör sin betygssättning utifrån de dokument som redovisar den teoretiska och praktiska bedömningen. Läraren bedömer utifrån kunskapskraven och centralt innehåll mot hela betygsskalan.

När valideringsresultatet visar att validanden har kunskaper motsvarande en hel kurs ska en prövning genomföras och betyg utfärdas. I de fall där delar av kurs påvisats ska intyg utfärdas. Det är viktigt att intyg formuleras på så sätt att det senare går att sätta betyg utifrån det tillsammans med kompletterande delar.

Kompletterande utbildning

Om målet för validanden är att nå 1500 gymnasiepoäng för undersköterska eller 800 gymnasiepoäng för vårdbiträde kan det finnas individuella behov av kompletterande utbildning. Planering för hur detta ska ske görs i samverkan med SYV som också upprättar studieplan utifrån resultatet av valideringen som finns dokumenterad i resultatöversikten.

Bild 15

Diskutera vad som är skillnaden med att ha en elev på APL och att ha en validand
APL är ett lärande, en elev ska lära sig de praktiska delarna i en kurs och kunna koppla den teori man lärt sig

En validand ska uppvisa vad den kan för valideringshandledaren, men om en validand kommer till en ny arbetsplats så ska en introduktion av arbetsplatsen göras. Kan jämföras med när någon börjar på en ny arbetsplats.

Den stora skillnaden är att APL är lärande medan en validand ska uppvisa sitt kunnande.

Bild 16

Validering Handledarens uppgifter

I samband med mottagandet av validand kan introduktionen ges på samma sätt som till en nyanställd. Det är av stor vikt att validanden är välinformerad om hur det fungerar på arbetsplatsen, fått ett arbetsschema och vad som förväntas av validanden med mera.

Gå igenom underlaget för den praktiska bedömningen som ni erhållit av ansvarig yrkeslärare. I samband med det dagliga arbetet visar validanden sitt kunnande utifrån de förkryssade arbetsuppgifterna.

För att på ett rättvisande sätt kunna se validandens kunnande är det viktigt att validanden får så goda förutsättningar som möjligt att uppvisa arbetsuppgifterna. De arbetsuppgifter som inte går att uppvisa ansvarar yrkesläraren för.

Observera, dokumentera och sätt sedan ett kryss enligt anvisningar i

underlaget. Valideringshandledare och validand har tvåpartssamtal för att reflektera kring de arbetsuppgifter som validanden uppvisat.
Fyll fortlöpande i *Praktisk bedömning*.

Yrkesläraren har även rollen som valideringshandledarens expertstöd i olika frågeställningar och situationer som kan uppstå.

Det är yrkeslärare som gör den slutliga bedömningen av validandens kunnande utifrån det underlag som du har gjort samt teoretiska uppgifter som läraren fått av validanden. Detta tillsammans kan leda till ett intyg eller betyg.

Rollen som valideringshandledare är mycket viktig för att validanden ska kunna visa upp sitt praktiska kunnande på ett rättvisande sätt.

Bild 17

Diskussion kring tvåparts- och trepartsamtal

Exempel på öppna frågor:

Hur...?

Beskriv...?

Vilka kan orsakerna vara...?

Vilka blir konsekvenserna om...?

Vilka samband ser du...?

Ge exempel på

Hur ställer du dig till...?

Vilka slutsatser drar du av...

Berätta...?

Hur tänkte du när...?

Hur uppfattade du...?

Hur kändes det att...?

Bild 18

Praktisk bedömning utifrån det praktiska bedömningsdokumentet

Denna del är viktig för att de blivande valideringshandledarna ska kunna lämna så korrekta omdömen som är möjligt i den praktiska delen.

Bild 19

-